

ANSÖKAN OM ÄNDRING AV TILLSTÅND FÖR SÖRLIDBERGET VINDKRAFTSANLÄGGNING

- Sökande:** Kabeko etapp 1 AB (fortsättningsvis ”**Bolaget**”)
Org. nummer: 556877-4532
BOX 15025, 750 15 Uppsala
- Kontaktperson:** Jesper Berg
Telefon: 070 514 89 63
E-post: jesper.berg@kabeko.com
- Tidigare beslut:** Miljöprövningsdelegationen Länsstyrelsen Västernorrlands län beslut den 18 december 2018 (dnr. 551-1664-17) samt Mark- och miljödomstolen vid Östersunds tingsrätts beslut den 28 juni 2019 i mål nr M 283-19.
- Saken:** Tillstånd för vindkraftsanläggning vid Sörlidberget; fråga om ansökan om ändringstillstånd jämlikt 16 kap. 2a § miljöbalken.
-

1 TILLSTÅNDET

Miljöprövningsdelegationen vid Västernorrlands län (fortsättningsvis ”MPD”) meddelade den 18 december 2018 (dnr. 551-1664-17) Kabeko etapp 3 AB (tidigare Sörlidberget Vindkraft AB) tillstånd enligt miljöbalken för uppförande och drift av en gruppstation för 22 vindkraftverk med 210 meters totalhöjd på fastigheterna Sollefteå Östergraninge 2:1, Sollefteå Östergraninge 1:58, Sollefteå Östergraninge 1:62, Sollefteå Östergraninge 1:61, Sollefteå Östergraninge 1:52, Sollefteå Åkroken 1:1, Kramfors Hov 1:1 och Kramfors Kroksjön 1:1 i Sollefteå och Kramfors kommuner (fortsättningsvis ”Tillståndet”). Beslutet överklagades till Mark- och miljödomstolen vid Östersunds tingsrätt (fortsättningsvis ”MMD”) som i dom den 28 juni 2019 (mål nr M 283-19) avslog överklagandet. MMD:s dom överklagades inte och därmed vann Tillståndet laga kraft den 19 juli 2019. Tillståndet har därefter överlåtits till Bolaget som övertagit rollen som verksamhetsutövare under Tillståndet.

2 YRKANDEN

Bolaget yrkar att:

1. MPD ändrar Tillståndet till att omfatta vindkraftverk med totalhöjden 230 meter,
2. och för det fallet MPD bifaller yrkandet under punkt 1 ovan, yrkar Bolaget vidare att Tillståndet ändras till att omfatta 20 vindkraftverk samt att
3. kartor i ansökningshandlingarna till Tillståndet som visar verksamhetsområdet och vägar samt kartbilagor T1 och K1 till Tillståndet ersätts med bilaga A1 – Kartor.

Bolaget yrkar vidare att den till ansökan bifogade miljökonsekvensbeskrivningen godkänns.

3 AVGRÄNSNING

Den planerade ändringen av verksamheten bedöms vara en tillståndspliktig ändring.

Ändringen, som enbart avser vindkraftverkens totalhöjd och en reducering av antalet tillåtna vindkraftverk, är så pass begränsad att den bedöms kunna prövas som ett ändringstillstånd enligt miljöbalkens 16 kap 2a §.

Inga andra åtaganden eller villkor som regleras i tillståndet kommer att påverkas av ändringen. Miljökonsekvensbeskrivningen är i enlighet med 16 kap 2§ i sin helhet avgränsad till den

ändring som ska prövas och med en redovisning av de effekter och konsekvenser som därav kan uppstå.

I det fall ändringstillstånd inte beviljas kommer vindkraftsparken att anläggas med 22 vindkraftverk med 210 meters totalhöjd, enligt gällande tillstånd. Gällande tillstånd utgör således nollalternativet.

4 ALLMÄN ORIENTERING

Allmänt

Kabeko etapp 1 AB ägs av den koncern där Kabeko Kraft AB är moderbolag. Bolaget är tillståndsinnehavare för de planerade vindkraftsanläggningarna Knäsjöberget, Sörlidberget och Vitberget i Sollefteå och Kramfors kommuner. I koncernen finns även Ådalen Vindkraft AB som är tillståndsinnehavare för den planerade vindkraftsanläggningen Storhöjden etapp 1 i Kramfors kommun.

Kabeko etapp 1 AB ansöker även om ändringstillstånd för tillståndet för Knäsjöberget vindkraftsanläggning, där det ursprungliga tillståndet omfattar 22 vindkraftverk med 200 meter totalhöjd. Ändringstillståndet för Knäsjöberget omfattar 14 vindkraftverk med 230 meter totalhöjd.

Sörlidberget och Knäsjöberget ligger ca 5 kilometer ifrån varandra.

Miljökonsekvensbeskrivningar för respektive ändringstillstånd är kumulativa. I de kumulativa bedömningarna avseende påverkan på landskapsbilden, ljudnivåer och skuggtider ingår även de planerade vindkraftsanläggningarna Vitberget och Stormyrhöjden. Bolaget har tillstånd för vindkraftspark Vitberget. Kabeko etapp 3 AB är sökande bolag för Stormyrhöjden och bolaget ingår i Kabeko Krafts koncern. Samråd har genomförts för Stormyrhöjden men ansökan om tillstånd har inte lämnats in till MPD.

Bakgrund till ansökan och översiktlig verksamhetsbeskrivning

Idag omfattar Tillståndet 22 vindkraftverk med 210 meters totalhöjd. Den ansökta ändringen innebär en ökning av totalhöjden med 20 meter till 230 meter och en minskning med 2 vindkraftverk till totalt 20.

Orsaken till att Bolaget vill ändra Tillståndet är för att kunna optimera utnyttjandet av vindresurserna i området mot idag tillgänglig teknik. Samråd för den planerade vindkraftsparken genomfördes mellan mitten av 2015 till och med kvartal 1 under 2016 och då angavs 210 meter som totalhöjd. Ansökan om tillstånd lämnades in till MPD den 2 mars 2017 och då söktes tillstånd för 210 meter höga vindkraftverk. 210 meters totalhöjd gav då utrymme för att bygga vindkraftverk med bästa möjliga teknik utefter förutspådd teknisk utveckling fram till omkring 2020. I ansökan angavs en tidsplan som utgick från att driftsättning skulle ske 2021. MPD meddelade beslut den 18 december 2018. Beslutet överklagades till MMD som meddelade dom den 28 juni 2019. Tillståndet vann laga kraft den 19 juli 2019.

Samtidigt som prövningen pågick arbetade E.ON Eldistribution Sverige AB (fortsättningsvis "E.ON") med anslutningen av Knäsjöberget, Sörlidberget, Vitberget och Storhöjden etapp 1. E.ON:s arbete försenades då arbetet var mer komplext än vad E.ON. från början förutspådde. Sammanlagt handlade det om linjekoncession för 75 kilometer 130 kilovolt (fortsättningsvis "kV") och 5 kilometer 36 kV. Linjekoncessionerna för 130 kV till Knäsjöberget och Sörlidberget vann laga kraft i februari 2018. Först därefter kunde E.ON gå vidare med en ansökan om anslutning mot stamnätet mot 400 kV-spänningsnivå, där Svenska kraftnät (fortsättningsvis "SvK") är motparten. En förutsättning för anslutning är att det nya regionnätet, som byggs för vindkraften, kan anslutas mot 400 kV vid anslutningspunkt söder om kraftstation Hjalta i Sollefteå kommun. SvK:s arbete försenades. SvK lämnade förhandsbesked om anslutning i december 2019. I förhandsbeskedet anger SvK att driftsättning av den nya stamnätsstationen kan ske först kvartal 4 2024. Det betyder att de planerade vindkraftverken vid Sörlidberget och Knäsjöberget sannolikt inte kan driftsättas innan kvartal 4 2024. Det är närmare 4 år senare än vad sökanden inledningsvis planerade för när ansökan om tillstånd lämnades in.

Den tekniska utvecklingen för vindkraft har lett till de kommande vindkraftsmodellerna är betydligt effektivare än de vindkraftverksmodeller som Bolaget hade planerat att anlägga till 2018-2020, som antogs i Tillståndet. De nya vindkraftsverksmodellerna utmärker sig speciellt genom att rotordiametern har ökat jämfört med tillgängliga vindkraftsverksmodeller fram till och med 2018. Större rotordiameter möjliggör att större generator kan användas i vindkraftverken. Stor rotordiameter tillsammans med större generator producerar mer förnybar elkraft. Bolaget har bedömt att det kommer krävas högre totalhöjd än 210 meter för att vindkraftverk med ca 160 meters rotordiameter ska kunna användas. Bolaget har därför beslutat att söka ändringstillstånd som möjliggör att vindkraftverk med 230 meters totalhöjd kan användas.

Bolagets preliminära beräkningar visar att en vindkraftsanläggning vid Sörlidberget med 20 vindkraftverk med 230 meters totalhöjd och ca 6 MW generator kommer kunna producera ca 50 procent mer förnybar elkraft än vad 22 vindkraftverk med 210 meters totalhöjd och ca 3,5 MW generator vid samma plats skulle kunna göra. Således möjliggör ansökt ändring att vindresursen kan utnyttjas effektivare. Som framgår av Miljökonsekvensbeskrivningen kan ändringen ske utan att omgivning och miljö påverkas negativt i någon nämnvärd mån. Ändringen medför dessutom i vissa avseende förbättringar för omgivning och miljö.

Icke-teknisk sammanfattning

För en icke-teknisk sammanfattning av verksamheten se avsnitt 2 i Miljökonsekvensbeskrivningen, bilaga A2.

5 TEKNISK BESKRIVNING

En teknisk beskrivning so redovisar den föreslagna ändringen återfinns i avsnitt 5 i Miljökonsekvensbeskrivningen, bilaga A2.

6 MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

En utförlig beskrivning och redovisning av den sökta ändringens förväntade miljöeffekter och resurshushållningen redovisas i Miljökonsekvensbeskrivningen, bilaga A2.

Med anledning av ansökta ändringar bedöms att:

- Klimat och miljöeffekter kommer i likhet med bedömningen i ansökan till Tillståndet bli positiva.
- Effekterna för uppfyllelse av miljömålen och efterlevnad av miljökvalitetsnormer kommer i likhet med bedömningen i ansökan till Tillståndet bli positiva.
- Miljöeffekter genom landskapsbildspåverkan kommer i likhet med bedömningen i ansökan till Tillståndet bli små till måttliga. En höjning av totalhöjden med 20 meter medför relativt liten negativ påverkan på landskapsbilden och en minskning med 2 vindkraftverk ger en relativt liten positiv påverkan på landskapsbilden.

- Miljöeffekter för boendemiljöer genom ljud och skugga från vindkraftverken ändras marginellt men det föranleder inte till att annan bedömning görs jämfört med vad som gjorts i ansökan till Tillståndet, där miljöeffekterna bedöms bli obetydliga. Ljudspridningen minskar marginellt genom att färre vindkraftverk byggs och dessa har även lägre källjud. Skuggtiden kommer att öka marginellt för ett fåtal bostäder.
- Miljöeffekter för friluftslivet och naturresurser kommer i likhet med bedömningen i ansökan till Tillståndet bli obetydliga till små.
- Miljöeffekter för vattentäkter och vattenskyddsområden samt kulturmiljön, kommunikationer, säkerhet för allmänheten, kommer i likhet med bedömningen i ansökan till Tillståndet bli obetydliga.
- Miljöeffekter för rennäringen kommer i likhet med bedömningen i ansökan till Tillståndet att bli små.

Om tillstånd för ändringen inte beviljas kommer området och vindresursen inte att kunna nyttjas lika bra och trots ett större antal vindkraftverk kommer mindre förnybar elkraft att produceras med gällande tillstånd.

7 TILLÅTLIGHET

Tillåtlighet enligt 1 kap. miljöbalken

Utbyggnaden av vindkraft är ett väsentligt samhällsintresse som främjar en hållbar utveckling och som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar att förvalta naturen väl. Ansökt ändring av verksamheten medför, om än marginellt, mindre påverkan på människors hälsa och miljön jämfört med nollalternativet (kortare sträcka nyanlagd väg och lägre ljud). Ansökt ändring medför även att vinden som naturresurs kan brukas effektivare vilket leder till bättre hushållning av material, då färre vindkraftverk kan byggas samtidigt som den totala produktionen av förnybar elkraft ökar.

Tillåtlighet enligt 2 kap. miljöbalken

Kunskapskravet (2 kap. 2 § miljöbalken)

Bolaget är ett helägt dotterbolag i den koncern där Kabeko är moderbolag. Kabeko har utvecklat vindkraftsprojekt sedan 2008. Bolagets handlingar har möjliggjort driftsättning av 21 vindkraftverk. Inom Kabeko Krafts koncerns finns i dag tillstånd för sammanlagt 115 vindkraftverk fördelat över fyra tillstånd varav samtliga har prövats av MPD och MMD och två har prövats av MÖD. Därigenom har Kabeko införskaffat sig en gedigen kunskap. Bolaget har tillgång till samma kompetens som Kabeko.

Ansökan har föregåtts av utredningsarbete om lämpliga lösningar och metoder för byggnation och effektivare drift den verksamheten. Avgränsningssamråd har genomförts enligt 6 kap. miljöbalken. Bolaget har därigenom skaffat sig nödvändig kunskap för den ansökta ändringen.

Försiktighetsprincipen och bästa möjliga teknik (2 kap. 3 § miljöbalken)

Som framgår av miljökonsekvensbeskrivningen har ansökan föregåtts av utredningar och avvägningar avseende ansökt totalhöjd och antalet vindkraftverk. Försiktighetsprincipen uppfylls genom att tekniska åtgärder, metodval, egenkontroll, val av kemiska produkter samt andra skyddsåtgärder och försiktighetsmått begränsas påverkan på yttre miljö och människors hälsa.

De villkor som gäller enligt Tillståndet samt de skadeförebyggande åtaganden som verksamhetsutövaren ska följa, innebär att försiktighetsprincipen följs.

Tillståndet och de ändringar som följer med aktuell ansökan, har utformats på ett sätt som möjliggör användandet av bästa möjliga teknik. Möjligheten att inom ramen för Tillståndet kunna fastställa vindkraftverksmodell, tornhöjd, rotordiameter, slutgiltig koordinatplacering för vindkraftverk, vägdragning m.m. i ett senare skede, säkerställer att den tekniskt, ekonomiskt och miljömässigt effektivaste utformningen av verksamheten kommer att användas.

Produktvalsprincipen (2 kap. 4 § miljöbalken)

I verksamheten förekommer inte någon större hantering av kemikalier. Verksamheten kommer att drivas med beaktande av produktvalsprincipen, enligt vilken sådana produkter och processer ska väljas där effekten kan uppnås med minsta möjliga miljöpåverkan.

Hushållnings- och kretsloppsprincipen (2 kap. 5 § miljöbalken)

Vindkraft är en förnybar energikälla som medför liten användning av råvaror och energi jämfört med andra energikällor. Vindkraft medför mycket lite avfall under drift. Vid anläggning och avveckling kommer material återanvändas och återvinnas så långt som det är ekonomiskt möjligt. Schaktmassor som genereras i samband med terrassering av vägar och uppställningsplatser samt urtagna massor för fundamentsgropar kommer att återanvändas vid byggnation av vägar med mera, så långt som det är praktiskt möjligt. En förutsättning för detta är dock användandet av mobila bergkrossar och sorteringsverk. Efter avveckling är det möjligt att återanvända eller återvinna det mesta av materialet i vindkraftverket. Metaller återvinns, betong krossas och används som utfyllnadsmaterial och glasfiber kan återvinnas med hjälp av mikrovågspyrolys.

För att uppnå god hushållning givet den omgivningspåverkan en vindkraftsanläggning medför, är det en förutsättning att den uppförs i ett bra vindläge och att de effektivaste vindkraftverksmodellerna, som är kommersiellt tillgängliga, kan användas inom ramarna för tillståndet. Ansökt ändring medför att de effektivaste vindkraftverksmodellerna kan uppföras och att färre vindkraftverk behöver byggas. Från ett livscykelperspektiv bland annat med beaktande av materialtillgång och markanspråk med medförande fragmentering av landskap och barriäreffekter medför ansökt ändring än förbättring mot nollalternativet.

Lokaliseringsprincipen (2 kap. 6 § miljöbalken)

Området för vindkraftsanläggning har genom Tillståndet befunnits vara en lämplig lokalisering. Den sökta ändringen medför ett bättre utnyttjande av vindresursen på denna plats.

Tillåtlighet enligt 3 och 4 kap. miljöbalken

Den sökta ändringen är inte oförenlig med några utpekade riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

När förväntad produktion från 22 vindkraftverk med ca 3,5 MW generator jämförs med 20 vindkraftverk med ca 6 MW generator kommer det senare ge ca 50 procent högre produktion av förnybar elkraft, med oförändrad eller minskad påverkan på omgivningen, än om ändringen inte kommer till stånd. Det måste därför anses vara god resurshushållning att vindkraftsanläggningen byggs i enlighet med denna ansökan om ändringstillstånd.

Tillåtlighet enligt 5 kap. miljöbalken

Den sökta ändringen kommer inte medföra att några miljökvalitetsnormer överskrids. Totalt sett kommer vindkraftsparken medföra en positiv påverkan på luft och vattenmiljö, då exempelvis kolkondenskraft och annat användande av fossila bränslen för energiproduktion ger stora emissioner till luft. Vindkraften kan även leda till att färre vattendrag belastas genom vattenkraftverk och den kan även leda till en minskning av Sveriges årliga urankonsumtion och tillhörande kärnavfall.

Tillåtlighet enligt 7 kap. miljöbalken

Den ansökta ändringen medför inte att någon tillåtlighetsfråga enligt 7 kap. miljöbalken aktualiseras.

Sammanfattning av tillåtligheten

Bolagets bedömning är att den sökta ändringen är förenlig med miljöbalkens syfte och uppfyller de krav som kan ställas enligt miljöbalkens tillåtlighetsregler. Ändringen av Tillståndet i enlighet med ansökan kan därför meddelas.

8 VILLKORSDISKUSSION

Allmänt

De ansökta ändringarna innebär inte i något avseende att villkoren enligt Tillståndet riskerar att överträdas. Villkoren behöver alltså inte uppdateras av detta skäl. I allt väsentligt överensstämmer villkoren i Tillståndet också med vad som idag föreskrivs i nya tillstånd för vindkraftsverksamhet. Villkoren i Tillståndet motsvarar därmed vad som kan anses utgöra bästa möjliga teknik.

Utöver vad som framgår av de specifika tillståndsvillkoren kvarstår de skadeförebyggande åtaganden som Bolaget lämnat i samband med tidigare tillståndsprövning.

Bilaga med kartor, bilaga A1

Under tillståndsprövningen till Tillståndet inkom sökanden med ett antal kompletteringar och några av dessa begränsade verksamhetsområdet. Bolaget yrkar att tidigare kartor till Tillståndet ersätts av bilaga A1.

I tidigare kartor anvisades verksamhetsområdet och de vägar som bedömts vara är nödvändiga för verksamheten. I bilaga A1 anvisas vägar men berört markområde kallas nu ”vägområde”. Det är behövligt att ersätta kartorna då det med bilaga A1 kommer att bli tydligare vad som är det faktiska verksamhetsområdet och vilka vägar som ingår i Tillståndet.

Boxmodell

Tillståndet är enligt den så kallade boxmodellen. Boxmodellen möjliggör att slutgiltiga placeringarna för vindkraftverk kan bestämmas vid senare tillfälle än själva tillståndsgivningen. Boxmodellen reglerar inom vilket verksamhetsområde vindkraftverken ska placeras och den högsta tillåtna totalhöjden. Tornhöjd, rotordiameter och generatoreffekt ska inte regleras av tillståndet då sådan reglering kan försvåra att bästa möjliga teknik kan användas. Bolaget yrkar att ändringstillståndet inte tillskrivs villkor som reglerar tornhöjd, rotordiameter eller generatoreffekt.

9 SAMRÅD

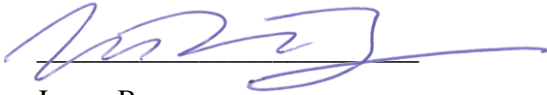
Avgränsningssamråd enligt 6 kap miljöbalken har genomförts. För ytterligare information om genomfört samråd, se bilaga MKB 1 Samrådsredogörelse.

10 ÖVRIGT

Bolaget hemställer att ansökan kungörs och remissbehandlas snarast möjligt och att handläggningen sker skyndsamt.

[Signatursida följer]

Uppsala den 5 juni 2020

Jesper Berg

Rickard Karlqvist

Kabeko etapp 1 AB

Kabeko Kraft AB

Kabeko etapp 1 AB

Kabeko Kraft AB

Kabeko etapp 1 AB önskar att korrespondens i ärendet sänds per e-post till angiven kontaktperson enligt första sidan.

Bilagor

Bilaga A1 Kartor

Bilaga A2 Miljökonsekvensbeskrivning

Bilaga A3 Registreringsbevis